

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoP/17/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5814207112
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Šepták
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5814207112.5

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Romana Tichého, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: V. Z., nar. XX.XX.XXXX, maloletý bytom u matky, zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, dieťa rodičov - matky: E. Z., rod. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. č. XX, právne zastúpená Mgr. Igorom Paliderom, advokátom so sídlom B. č. XXX a otca: E. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., Y. č. XXX/XX, v konaní o návrhu matky na úpravu rodičovských práv a povinností voči maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva, o odvolaní matky a otca proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 1P/173/2014-301 zo dňa 14.09.2017, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uložil otcovi maloletého V. povinnosť platiť na jeho výživu za obdobie od 14.10.2013 do 27.04.2017 sumou 90,- eur mesačne, vždy do každého 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého počnúc od 14.10.2013. Zameškané výživné na maloletého za obdobie od 14.10.2013 do 27.04.2017 v celkovej výške 1.900,- eur uložil otcovi maloletého zaplatiť v mesačných 30,- eurových splátkach, ktoré sú splatné spolu s bežným výživným, pod hrozbou straty výhody splátok až do splatenia zameškaného výživného. Vo zvyšku návrh matky zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že otec maloletého si v rozhodnom období, t. j. od 14.10.2013 do 27.04.2017 neplnil vyživovaciu povinnosť voči maloletému V. riadne, vychádzajúc zo svojich možností a schopností a vzhľadom na odôvodnené potreby maloletého. Pritom v rozhodnom období bol zamestnaný od 01.09.2013 do 30.06.2014 v spoločnosti Johnson Controls, kde mal mesačný príjem okolo 600,- eur. Následne od 01.07.2014 pracoval postupne v spoločnosti Visteon Electronics Slovakia a. s. do 30.04.2015 s priemerným mesačným príjmom 822,07 eur, ďalej od 11.05.2015 do 28.08.2015 v Makyte a. s., kde mal mesačný príjem 421,61 eur. Po 28.08.2015 bol otec maloletého nezamestnaný a jeho jediným príjmom bol invalidný dôchodok vo výške 371,40 eur. Od 02.03.2017 sa opätovne zamestnal vo firme Orvex s. r. o. s mesačným príjmom vo výške 380,27 eur. Na druhej strane, na strane matky maloletého dieťaťa bolo preukázané, že v rozhodnom období bola poberateľkou rodičovského príspevku vo výške 200,- eur, prídavku na maloletého vo výške 25,- eur mesačne. Od 01.04.2015 sa zamestnala v spoločnosti Yanfeng Slovakia Automotive Interior Systems s. r. o., odštepny závod Námestovo. V súčasnej dobe je poberateľkou materských dávok vo výške 479,80 eur, keďže dňa 02.05.2017 sa jej narodil maloletý J. Z., čím zároveň matke pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť. Vychádzajúc z uvedeného a ďalších zistených skutočností, súd prvej inštancie považoval za adekvátne výživné, ktoré mal otec maloletého V. platiť v rozhodnom období, t. j. od 14.10.2013 do 27.04.2017, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok o rozvode rodičov maloletého, sumu 90,- eur mesačne. Za predmetné obdobie vzniklo otcovi dieťaťa zameškané výživné v sume 1.900,- eur, ktoré súd povolil otcovi dieťaťa splácať v mesačných splátkach, ktorých výšku, ako i podmienky zročnosti stanovil vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku. O trovách konania rozhodol

podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Proti uvedenému rozsudku matka maloletého podala odvolanie z dôvodov, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, z nesprávnych skutkových zistení. V bližších podrobnostiach uviedla, že súdom určené výživné nevychádza z možností otca a nerešpektuje potreby maloletého dieťaťa. V rozhodnom období pre určenie výživného, teda od 14.10.2013 až do dosiahnutia 3. roku veku dieťaťa bol jediným matkiným príjmom rodičovský príspevok vo výške 200,- eur, prídavok na dieťa 22,- eur a výživné na dieťa, ktoré má v adekvátnej výške posilať jeho otec. Tento bol v tom čase poberateľom čiastočného invalidného dôchodku a zároveň bol v rozhodnom období prevažne zamestnaný. Obdobie nezamestnanosti otca predstavovalo len krátke obdobie. V čase začatia konania, t. j. 12.11.2014 mal otec dieťaťa príjem 640,- eur + invalidný dôchodok. Mal tak dostatok finančných prostriedkov na platenie výživného, ktoré však uhrádzal do 27.07.2015 len v rozsahu 40,- eur mesačne a od 16.08.2015 po 50,- eur. Takéto sumy platil, aj keď mal zamestnanie, počas priebehu súdneho konania. Otec dieťaťa si musel byť vedomý, že posila matke nie adekvátne, nízke výživné, a preto je zodpovedný za stav, že došlo k zameškaniu výživného. Otec predkladal v konaní potvrdenie o nákupoch liekov a iné doklady preukazujúce jeho nadštandardné výdavky. Avšak je zrejme, že tieto výdavky nezodpovedajú realite. Navyše tieto úhrady preukazujú, že disponuje finančnými prostriedkami v podstatne vyššom rozsahu, ako to deklaruje. Podobne je nereálne, aby sám spotreboval a míňal ním uvádzané sumy na predložené množstvá liekov, pretože toto by viedlo s určitosťou k jeho intoxikácii. S poukazom na uvedené vyslovila presvedčenie, že je v schopnostiach otca dieťaťa, aby bol zaviazaný za obdobie od 14.10.2013 do 27.04.2017 k plateniu výživného v rozsahu aspoň 120,- eur mesačne, v ktorom smere aj žiadala zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie. Vzniknuté zameškané výživné žiadala zaplatiť v 50,- eurových mesačných splátkach. Z uvedeného vyplýva, že matka nesúhlasila ani s výškou splátok zameškaného výživného, 30,- eurovú splátku označila za nízku, za diskriminačnú voči nej, pritom celý stav zameškaného výživného vznikol výlučne pre správanie sa otca dieťaťa, ktorý platil neúmerne nízke výživné. Odporuje dobrým mravom, aby dlh vo výške 1.900,- eur splácal otec fakticky až 5 rokov spolu s bežným výživným.

3. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie aj otec dieťaťa, ktorý odvolací súd žiadal, aby napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil, resp. zrušil z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/ - h/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Prvostupňovému súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie, nedostatočne zistený a nesprávne vyhodnotený skutočný stav veci, porušenie práva na spravodlivý proces, ako aj celý rad procesných pochybení. V bližších podrobnostiach v prvom rade uviedol, že nebol žiaden dôvod na určenie spätného výživného pred 12.11.2014, v ktorý deň podala matka dieťaťa návrh na úpravu práv a povinností na čas do rozvodu. V tomto návrhu matka neuviedla žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa pre priznanie spätného výživného. Nepreukázala relevantne, prečo podala návrh až po viac ako roku od rodičovského únosu dieťaťa a opustenia spoločnej domácnosti. Navyše na začatie konania o úprave práv rodičov do rozvodu nebol de facto ani de iure žiaden dôvod, keďže v tom čase už súd na čas do rozvodu upravil práva a povinnosti rodičov druhým predbežným opatrením v konaní vedenom pod sp. zn. 4P 78/2013 dňa 4. novembra 2014. Potom, ako súd prvej inštancie manželstvo rodičov dieťaťa rozviedol a upravil ich práva a povinnosti k dieťaťu dňa 14.02.2017 rozsudkom v konaní sp. zn. 4P 78/2013, už nebol dôvod na to, aby konal v prejednávanej veci, v ktorej mal konanie zastaviť. Týmto postupom súd konal v rozpore s ustanovením § 162 a § 230 CSP. Inými slovami, o žiadnych právach rodičov do rozvodu nebolo možné po 14.02.2017 de iure ani de facto pojednávať a rozhodnúť, pretože bola vo veci daná procesná prekážka veci už rozhodnutej (res iudicata). Nesprávne zistený a zle vyhodnotený skutočný stav veci spočíva v tom, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nezohľadnil sociálne postavenie otca dieťaťa, ktorý je invalidný dôchodca a ktorý bol v rozhodnom období pre určenie výživného s príjmom na hranici chudoby. Pri svojom dobrovoľnom plnení výživného vychádzal zo svojich finančných a zárobkových možností. V posudzovanom čase bolo maloleté dieťa v útlom veku, kedy objektívne postačovala na pokrytie jeho nevyhnutných nákladov na starostlivosť suma 40,-, resp. 50,- eur poskytovaná matkou a otcom dieťaťa. Okresný súd vzhľadom k nízkemu veku dieťaťa nesprávne, neprimerane nadhodnotil nevyhnutné náklady na jeho starostlivosť, výživné určil arbitrárne za roky 2013 - 2017 a paušál na 90,- eur mesačne, čo je vzhľadom k vtedy aktuálnemu veku dieťaťa a vzhľadom k majetkovým pomerom otca vysoko nadhodnotená suma. Za ďalšie súd pri svojom rozhodovaní nezohľadnil ani dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav otca dieťaťa, ktorý je onkologickým pacientom a ktorý riadne zdokladoval svoje zvýšené výdavky na náročné lieky a tiež zvýšené náklady spojené s dispenzárnou starostlivosťou.

Doterajšie výdaje preukázateľne dovoľovali otcovi vzhľadom k jeho príjmu plniť vyživovaciu povinnosť na dieťa v rozsahu, v akom prispieval doteraz, a teda výrok súdu o zameškanom výživnom (ako aj o výživnom po rozvode v sume 90,- eur) je nereálny, v rozpore s dobrými mravmi, so skutkovým stavom pre otca nespravodlivý a likvidačný. Ďalšie pochybenie súdu prvej inštancie spočíva v tom, že počas pojednávania nechránil zákonnosť a záujem dieťaťa, nezisťoval a nepoznal ani jeho názor a ani sa ho nepokúsil zistiť. V tomto smere mlčal, keď tak nekonal kolízny opatrovník. Tento pred súdom vo svojich vyjadreniach deklaroval svoju predpojatosť a dlhodobu nepriateľstvo voči striedavej starostlivosti, ktorú otec navrhoval. Okresný súd porušil právo otca na spravodlivý proces tým, že nijako nezodôvodnil a neverifikoval, na základe akých skutkových zistení a právnych posúdení došiel k sume výživného, v dôsledku čoho je jeho výrok svojvoľný a nepreskúmateľný. Sudca konajúci v prejednávanej veci nekonal objektívne a nestranné, čoho dôkazom je spôsob vedenia jeho pojednávania. Napokon, v prejednávanej veci došlo k prieťahom v konaní aj tým, že súd neodňal znalcovi vec potom, keď nepredložil znalecký posudok v súdom stanovenej 50-dňovej lehote, ale až po viac ako 300 dňoch.

4. Matka dieťaťa vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca dieťaťa, ako aj vo svojej odvolacej duplike/replike zdôraznila, že v rozhodnom období bol otec dieťaťa prevažnú dobu zamestnaný a mal tak príjem z pracovného pomeru. Naproti tomu matka bola 3 roky na rodičovskej dovolenke s rodičovským príspevkom cca 200,- eur a prídavkami na dieťa cca 22,- eur. Tvrdenia otca dieťaťa, že poberala aj daňový bonus od roku 2015, je nepravdivé. Taktiež je nepravdivé tvrdenie, že otec platí poisťku maloletému V. v sume 18,20 eur, keďže na pojednávaní potvrdil, že poisťku zrušil a už platí len stavebné sporenie. Nedôvodné sú aj námietky o zaujatosti dotknutých subjektov súdu, opatrovníka, tieto tvrdenia sú účelové. Tvrdenia otca dieťaťa ohľadne postačujúcej 70,- eurovej výšky výživného sú neopodstatnené a vychádzajú z nevedomosti otca o tom, čo všetko syn potrebuje. Z obsahu spisu vyplýva, že otec platil dlhodobu výživnú v značne neprímeranej výške 40,- eur aj napriek tomu, že vedel, že s takouto výškou výživného nemožno dôstojne zabezpečiť primeranú starostlivosť o dieťa.

5. Kolízny opatrovník vo svojich vyjadreniach k odvolaniu matky a otca uviedol, že navrhuje, aby v čase od 13.10.2013 do 02.08.2015 bolo určené výživné na maloletého V. vo vyššej sume. Keďže v tomto období bola matka na rodičovskej dovolenke, zabezpečovala celodennú starostlivosť o dieťa a svojím vlastným pričinením nemala možnosť zvýšiť príjem. Na druhej strane bol otec maloletého v pracovnom pomere a taktiež bol poberateľom invalidného dôchodku. Maloletý V. nebol v konaní vypočítaný preto, lebo bol nízkeho veku, nebol schopný ešte formulovať svoj vlastný názor, preto aj bolo vykonané znalecké dokazovanie, pričom znalec vykonal pohovor s maloletým dieťaťom zodpovedajúcim jeho veku a rozumovej vyspelosti. Ak odvolací súd v konaní sp. zn. 11CoP 35/2017 riešil úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvode, určil výživné vo výške 90,- eur, tak vychádzal z inej finančnej situácie matky, ktorá v tom čase bola zamestnaná, jej príjem bol podstatne vyšší ako v čase rodičovskej dovolenky, kedy nemala možnosť svojím vlastným pričinením zvýšiť svoj príjem aj z dôvodu, že maloletý bol do predškolského zariadenia prijatý až po dovŕšení veku 3 rokov.

6. Otec dieťaťa vo svojom vyjadrení k odvolaniu matky, ako aj vo svojej odvolacej replike/duplike zopakoval, že matka dieťaťa nijakým spôsobom relevantne nepreukázala nárok na zameškané výživné. Počas 3,5-ročného konania o rozvode a úprave práv rodičov mlčala, ani raz sa nestážovala, že sama sa musí o dieťa starať, nemala sa záujem zamestnať. Súčasne sa systematickým a účelovým konaním snažila získať dieťa do výhradnej starostlivosti. Rigorózne odmietla aj akúkoľvek formu spoločnej striedavej starostlivosti. V konaní jej nešlo o záujem dieťaťa, ale v prvom rade o vlastné záujmy. Nepreukázala, že rozsah nevyhnutných výdavkov na dieťa je v rozsahu, v akom žiadala v sume 260,- eur mesačne. Matka si zamieňa nevyhnutné potreby dieťaťa s vlastnými finančnými potrebami. Kolízny opatrovník dieťaťa nevystupoval v konaní objektívne a nezaujato, naopak, chránil iba záujem matky, čím opakovane porušil ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a internú normu č. IN-014/2012 Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí viac ako 4 roky neplnil svoju zákonnú povinnosť a bezdôvodne mlčal, nepresadzoval, neochránil a nezabezpečil pre dieťa zákonné právo a záujem na pravidelnú rovnoprávnú a rovnocennú starostlivosť oboch rodičov. Otec dieťaťa pravidelne do 31.03.2016 prispieval na poistenie dieťaťa mesačne sumou 18,20 eur a od 23.03.2016 prispieva na stavebné sporenie na meno dieťaťa mesačne sumou 30,- eur, čo sú taktiež formy výživného na dieťa. Podľa presvedčenia otca dieťaťa je pravým dôvodom návrhu matky na zameškané výživné jej snaha poškodiť finančne otca a kompenzovať si svoje zvýšené dlhoročné výdaje na právne služby a nenaplnené predstavy o majetkovom vyrovnaní manželstva po rozvode.

7. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe odvolania otca v intenciách ust. § 65 až § 67 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“ a contrario) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť.

8. Z obsahu spisu vyplýva, že v prejednávanej veci sa matka maloletého V. návrhom doručeným okresnému súdu dňa 12.11.2014 domáhala úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému (zverenia do osobnej starostlivosti a určenia výživného) s odôvodnením, že rodičia dieťaťa (v tom čase ešte manželia) od októbra 2013 nežijú v spoločnej domácnosti, ne hospodária spoločne s tým, že celodennú starostlivosť o maloleté dieťa zabezpečuje matka, pričom otec dieťaťa si vyživovaciu povinnosť neplní riadne aj napriek tomu, že má pravidelný príjem plynúci zo zamestnania. Dňa 3. decembra 2013 matka dieťaťa podala na okresný súd návrh na rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému V.. Konanie bolo vedené na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 4P 78/2013 a vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom súdu prvej inštancie zo dňa 14. februára 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11CoP 35/2017 zo dňa 25. júla 2017 tak, že maloletý bol zverený do osobnej starostlivosti matky a otcovi bolo určené výživné v sume 90,- eur mesačne počnúc právoplatnosťou rozsudku o rozvode manželstva (t. j. 11.08.2017). Súčasne bol upravený styk otca s dieťaťom. Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie okrem iného vyplýva, že za celé posudzované (rozhodné) obdobie, t. j. od 14.10.2013 do 27.04.2017 bol otec maloletého prevažne zamestnaný, konkrétne od 01.09.2013 až do 31.08.2015, od 01.09.2015 bol nezamestnaný, zamestnaný bol opätovne od 02.03.2017. Matka dieťaťa bola v rozhodnom období poberateľkou rodičovského príspevku vo výške 200,- eur a prídavku na maloletého vo výške 25,- eur mesačne. Od 01.04.2015 sa zamestnala v spoločnosti Yanfeng Slovakia Automotive Interior Systems s. r. o., odštepny závod Námestovo.

9. Pokiaľ sa týka odvolacej argumentácie oboch rodičov o nesprávne zistenom skutočnom stave veci, na základe ktorého súd prvej inštancie rozhodoval o výške výživného, v tomto smere považuje odvolací súd námietky tak matky, ako aj otca dieťaťa za nedôvodné. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav veci, tak schopnosti a možnosti oboch rodičov, ako aj odôvodnené a preukázané potreby maloletého dieťaťa.

10. Za nedôvodné považoval odvolací súd aj námietky otca dieťaťa, že okresný súd svojím procesným postupom predchádzajúcim vydaním napadnutého rozhodnutia porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces. Opak je pravdou, súd prvej inštancie vytvoril odvolateľovi dostatočný priestor na uplatnenie jeho procesných práv, ktoré mu vyplývajú či už z do 30.06.2016 platného Občianskeho súdneho poriadku, resp. z od 01.07.2016 platných procesných predpisov CMP, CSP. V priebehu konania boli otcovi riadne doručované listiny týkajúce sa vedeného súdneho konania, bola mu umožnená účasť na pojednávaniach, na ktoré bol riadne predvolaný, ktorých sa aj riadne zúčastňoval a uplatňoval si na nich procesné práva, najmä vo vzťahu k dokazovaniu - právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať k vykonaným dôkazom, právo záverečnej reči a pod. V súvislosti s predmetnou námietkou odvolací súd tiež uvádza, že súd v konaní nie je povinný vykonať všetky dôkazy navrhované účastníkmi a sám rozhoduje, ktoré dôkazy vykoná. Nevykonanie dôkazov nemá za následok porušenie práva účastníka na spravodlivý proces, môže však viesť k nedostatočnému zisteniu skutkového stavu veci. Za nedôvodnú možno označiť aj námietku nevypočutia maloletého dieťaťa a nezisťovanie jeho názoru. V tejto súvislosti treba poukázať na skutočnosť, že maloletý V. mal v čase začatia konania 1 rok. V súčasnosti je vo veku takmer 6 rokov. Vzhľadom na takýto nízky vek dieťaťa podľa názoru odvolacieho súdu nie je schopný formulovať svoje názory. V konečnom dôsledku odvolací súd poukazuje na to, že po právoplatnosti konania o rozvod manželstva, v ktorom dieťa ale bolo vypočuté znalcom, zostalo predmetom konania už len určenie výživného za predchádzajúce obdobie, a preto aj s prihliadnutím na povahu predmetu konania odvolací súd nepovažoval nevypočutie maloletého dieťaťa za takú vadu, ktorá by mala viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia.

11. Z obsahu odvolania otca vyplýva, že namieta aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k určeniu konkrétnej výšky výživného a stanovenia počiatku platenia výživného; uplatňuje teda aj odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého odvolanie možno odôvodniť

(aj) tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovoru“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

14. Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m. m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98).

15. Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

16. Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvenú v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

17. Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

18. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Súdna rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových i právnych dôvodov vo vzťahu k výroku. Procesný postup súdu pri konštituovaní i vecnej zmeny rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, je preto potrebné považovať za závažnú vadu nenaplnujúcu materiálnu stránku práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces, ktorá v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu dôležitých procesných práv účastníkov konania slúžiacich na ochranu ich práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní. Nemožno opomenúť, že procesný úkon účastníka súdneho konania, ktorý má podstatný vplyv na ďalšie súdne konanie, je možné považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Ak je účastník konania z uplatnenia tohto procesného úkonu vylúčený alebo v značnej miere obmedzený (pri jeho uplatnení) v dôsledku nesprávneho postupu súdu, dochádza k stavu, kedy sa mu postupom súdu porušuje ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

19. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku

súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 220 CSP (predtým § 157 ods. 2 O.s.p.). Korektným a i ústavne konformným výkladom tohto ustanovenia dospieť k záveru, že s tam uvedenými požiadavkami je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvodené. Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

20. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

21. Z dôvodovej správy k citovanému zákonnému ustanoveniu vyplýva, že cieľom doplnenia dôvodov hodných osobitného zreteľa ako podmienky na priznanie výživného je zdôrazniť výnimočnosť priznania výživného pre maloleté dieťa spätne po začatí konania a zamedziť tak možným špekuláciám a zneužívaniu tejto možnosti. Súd bude skúmať dôvody, ktoré bránili oprávnenému rodičovi uplatniť zákonný nárok ihneď po tom, ako povinný rodič prestal plniť svoju vyživovaciu povinnosť.

22. Právna úprava od oprávnených vyžaduje zodpovedný a včasný prístup k riešeniu otázky určenia počiatku platenia výživného, t. j. aby návrh na určenie výživného podávali bez zbytočného odkladu pri naplnení zákonných podmienok. Pokiaľ však z určitých dôvodov, ktoré možno posúdiť ako výnimočné (s ich existenciou sa musí súd vyporiadať v odôvodnení rozsudku), účastníci žiadajú o určenie výživného s časovým odstupom a v ich konaní nemožno vidieť snahu o zneužívanie tohto inštitútu, súd môže výživné priznať aj spätne. Dôvody hodné osobitného zreteľa bude treba posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu.

23. V danom prípade otec dieťaťa okrem iného namietal aj nesprávne právne závery súdu prvej inštancie, pokiaľ sa týka určenia počiatku stanovenia vyživovacej povinnosti. Konkrétne namietal spätné určenie výživného bez toho, aby matka dieťaťa uviedla dôvod hodný osobitného zreteľa pre takéto rozhodnutie. V súvislosti s touto námietkou odvolací súd poukazuje na tvrdenia matky uvádzané v návrhu zo dňa 12.11.2014, v ktorom uvádza, „...že návrh na úpravu rodičovských práv a povinností do rozvodu nepodávala skôr, keďže si myslela, že súdne konanie nebude trvať až tak dlho a otec dieťaťa si sám uvedomí, že zasielaná čiastka výživného z jeho strany je veľmi nízka a nepostačujúca...“.

24. Z uvedeného vyplýva, že matka dieťaťa uviedla konkrétne dôvody, prečo nepodala návrh na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu skôr (viď vyššie), avšak súd prvej inštancie sa v dôvodoch svojho rozhodnutia s tvrdeniami matky náležite nezaoberal, čím svoje rozhodnutie zaťažil vadou nepreskúmateľnosti (viď ďalej).

25. Podľa § 220 ods. 2 veta tretia CSP, súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

26. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

27. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie trpí vadou nepreskúmateľnosti, a to tak vo vzťahu k určeniu počiatku platenia výživného, ako aj určeniu výšky zameškaného výživného, a to takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu vyššie citovaného ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP. V danom prípade sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, pre ktoré určil spätné výživné a taktiež aj nenáležite nezdôvodnil výšku zameškaného výživného. Vo vzťahu k výroku o zameškanom výživnom je z dôvodov napadnutého

rozhodnutia zrejma len celková suma, avšak myšlienkový postup, ako k tejto sume okresný súd dospel, absentuje. Tiež nie je zrejmé, či sa súd prvej inštancie zaoberal tým, či otec maloletého V. v rozhodnom období na dieťa prispel nejakou sumou a či prípadne túto započítal na celkovú sumu zameškaného výživného. Odstránenie uvedených nedostatkov bude úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní.

28. Pokiaľ sa týka výšky výživného, táto sa javí odvolaciu súdu vzhľadom na výsledky plynúce z vykonaného dokazovania za správnu a odôvodnenú, determinovanú príjmovými pomermi toho-ktorého rodiča, zohľadňujúc príjmové možnosti oboch rodičov. Pokiaľ otec dieťaťa namietal, že suma vo výške 90,- eur bola určená paušálne za celé rozhodné obdobie, t. j. 4-ročné, počas ktorého sa príjmové možnosti rodičov menili a menili sa aj odôvodnené potreby dieťaťa, je potrebné uviesť, že pokiaľ dieťa bolo ešte v útlom veku, príjem otca bol vyšší ako v čase skončenia konania. Neskôr bol isté obdobie nezamestnaný, pravdou je aj, že sa jeho príjem znížil, avšak na druhej strane odôvodnené potreby dieťaťa vzrástli, a preto sumu určeného výživného 90,- eur mesačne za celé rozhodné obdobie považuje aj odvolací súd za správnu.

29. Z vyššie uvedeného vyplýva, že námietky matky, ako aj otca dieťaťa o nesprávne určenej výške výživného považoval odvolací súd za nedôvodné. Pokiaľ však ide o povolenie splátok, v tomto smere sa odvolací súd stotožňuje s tvrdeniami matky dieťaťa, že platenie zameškaného výživného v 30-eurových mesačných splátkach s ohľadom na celkovo určenú výšku zameškaného výživného je neprimerane dlhé.

30. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

31. Vo svojom novom rozhodnutí súd prvej inštancie podľa § 396 ods. 1, 3 CSP a § 262 ods. 1 CSP rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

32. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)